

JÖNKÖPINGS
KOMMUN

Fler vegetariska lunchalternativ i Jönköpings kommun?

Anna Sperl

Jönköpings kommun, Miljökontoret

28 november 2013

Innehållsförteckning

1.0 Introduktion.....	3
2.0 Bakgrund	3
3.0 Mål och syfte	4
3.1 Metod, frågeställning och avgränsning.....	4
4.0 Resultat av restaurangundersökningen	5
4.1 Resultat av enkätundersökningen.....	6
5.0 Diskussion.....	7
6.0 Referenser	8

1.0 Introduktion

Idag så står köttproduktionen för ca en femtedel av all koldioxidutsläpp i världen vilket visar på att produktionen av kött har en enorm påverkan på klimatet. Stora mängder metan och lustgas släpps ut i samband med djurhållning men även stallgödselhållning i och med kväveomsättningar i marken. Idag släpper vi i Sverige ut cirka åtta ton koldioxid per person, där maten står för cirka två ton. Det är beräknat att köttkonsumtionen står för den största andelen av påverkan på klimatet. I detta är dock inte indirekta utsläpp från exempelvis effekterna av avskogning inräknade ("Kött och klimat," 2013). Av den anledningen är det av stor väsentlighet att produktionsmetoderna ändras men även att köttkonsumtionen minskar.

För att detta ska vara möjligt är det viktigt att utbudet av alternativ för kött finns i såväl livsmedelbutiker som restauranger och caféer.

I denna undersökning har 21 restauranger i Jönköpings län granskats för att se hur stort utbudet av vegetariska lunchrätter är. I denna rapport så har även en enkätundersökning bland 400 invånare i kommunen gjorts för att se hur många som anser att köttproduktionen har en stor påverkan på miljön. I enkäten har man även undersökt hur många som skulle vilja se fler vegetariska lunchalternativ på restaurangerna i Jönköping.

2.0 Bakgrund

Den enorma efterfrågan för kött bidrar till stora konsekvenser för klimatet, utarmningen av den biologiska mångfalden men även föroreningar och markförstörelse. Ett mål har redogjorts av regeringen för att Sverige år 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Bland dessa mål inkluderas bland annat livsmedelsproduktionen. Fram tills 2050 ska man kunna producera samma mängd livsmedel år 2050 som år 2013 men med en minskning av 30 % av växthusgaserna.(Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Natursvårdsverket, 2013, pp. 24–25). Ungefär 50 % av det kött som konsumeras i Sverige är importerat och en stor del av detta kött blir serverat på restauranger och storkök ("Kött och miljö - Din guide till hållbara måltider," n.d., p. 2). Detta visar på att vi idag i Sverige konsumerar en stor del mat utanför hemmet. För att en minskad köttkonsumtion ska vara möjlig att nå är det viktigt att man ersätter köttet med andra alternativ. Detta kan bland annat göras genom att konsumenter väljer att endast äta kött några enstaka dagar i veckan. Detta innebär att utbudet av maträtter som inte innehåller kött måste öka på restauranger och caféer. I en rapport från naturskyddsföreningen menar de på att genom att äta en vegetarisk maträtt istället för en maträtt med kött så minskar klimatpåverkan med mer än 50 % ("Kött och miljö - Din guide till hållbara måltider," n.d., p. 3). Nötkött har dessutom en större påverkan på miljön än griskött. Detta beror på att kor är idisslare. Deras magar bryter ner ämnen som djuren kan tillgodogöra sig. I denna process så bildas bland annat metan. Mängden metan som finns i atmosfären har ökat extremt mycket sedan den industriella revolutionen började. Metangasen har en påverkan som växthusgas som är 20 gånger större än koldioxid.(Friström, 2010). Men utsläppen av växthusgaserna kommer inte bara från gården utan det är även väsentligt att undersöka flera led som insatsvaror, gård, transport, förädling, butik, förpackning och avfallshantering.(Wallén, 2004, pp. 525–535).

3.0 Mål och syfte

Målet med undersökningen är att se hur många restauranger och caféer som erbjuder vegetariska alternativ dagligen till lunch. På detta sätt kan man se om förutsättningarna finns för att man ska välja alternativ istället för kött. Om det visar sig att dessa restauranger erbjuder vegetariska alternativ så är det av stor väsentlighet att se ifall samma vegetariska måltid erbjuds hela veckan eller ifall detta varierar. Målet är att se ifall restaurangerna anser det viktigt att servera vegetariska alternativ i samband med lunchmenyn som serveras måndag till fredag.

Ett ytterligare syfte med denna undersökning är att se hur stor kunskapen om köttkonsumtionens miljöpåverkan är bland invånarna i Jönköping kommun. Men det är även viktigt att fråga invånarna om de skulle vilja se fler vegetariska lunchalternativ på restaurangerna i Jönköpings kommun.

3.1 Metod, frågeställning och avgränsning

Undersökningen utfördes genom en analys av restaurangernas lunchmenyer under måndag till fredag under vecka 44. Där resultatet inte kunde hittas på respektive hemsida så besöktes restaurangerna. Undersökningen har gjorts på 21 restauranger i Jönköpings kommun. Det finns en medvetenhet om att detta inte ger en komplett bild av utbudet av vegetariska rätter på restaurangerna i Jönköpings kommun. En avgränsning har gjorts då man bara valt att fokusera på restaurangernas lunchmeny under vardagarna. Hade man valt att undersöka vad restaurangerna serverar både till lunch och ala carte, vardagar och helgdagar så hade resultatet eventuellt blivit annorlunda. Därutöver finns det även en medvetenhet om att en stor del av undersökningen har gjorts via restaurangers hemsidor där deras lunchmenyer presenteras. Detta kan resultera till att trovärdheten minskar eftersom det finns en risk att restaurangerna inte har angivit tillräcklig eller korrekt information.

Enkätundersökningen utfördes genom att man gick ut bland invånarna i Jönköpings kommun och ställde följande frågor.

- Anser du att köttproduktionen har en stor påverkan på miljön?
- Skulle du vilja se fler vegetariska lunchalternativ på restaurangerna i Jönköping?

En avgränsning på grund av tidsbrist valdes att göra då endast 400 invånare medverkade. Av dessa 400 så var 200 män och 200 kvinnor. En ytterligare avgränsning valdes att göras då endast personer över 18 år medverkade. Det finns en medvetenhet om att detta inte ger en övergripande bild av vad invånarna i Jönköpings kommun tycker. Under enkätundersökningen fanns det även en risk om att personerna som medverkade inte har svarat sanningen. I rapporten ska även hänsyn tas till att undersökningen utfördes i Jönköping city, Huskvarna centrum och på A6 center. Hade enkäten utförts i andra delar av Jönköpings kommun som Habo, Gränna, Norrahammar, Gräshagen och Råslätt finns det en risk att detta hade lett till ett annat svar. Det är även viktigt att ta hänsyn till att om enkäten hade skickats ut och om personerna hade fått läsa frågorna själva och därefter svarat så hade resultatet av enkäten kunnat leda till ett annorlunda svar. Metoden som användes var dessutom att man

gick ut och frågade tills man hade fått svar från exakt samma antal män som kvinnor. Av den anledningen är det även viktigt att ta hänsyn till att svarsfrekvensen hade kunnat se annorlunda ut om enkäten hade utförts med en annan metod.

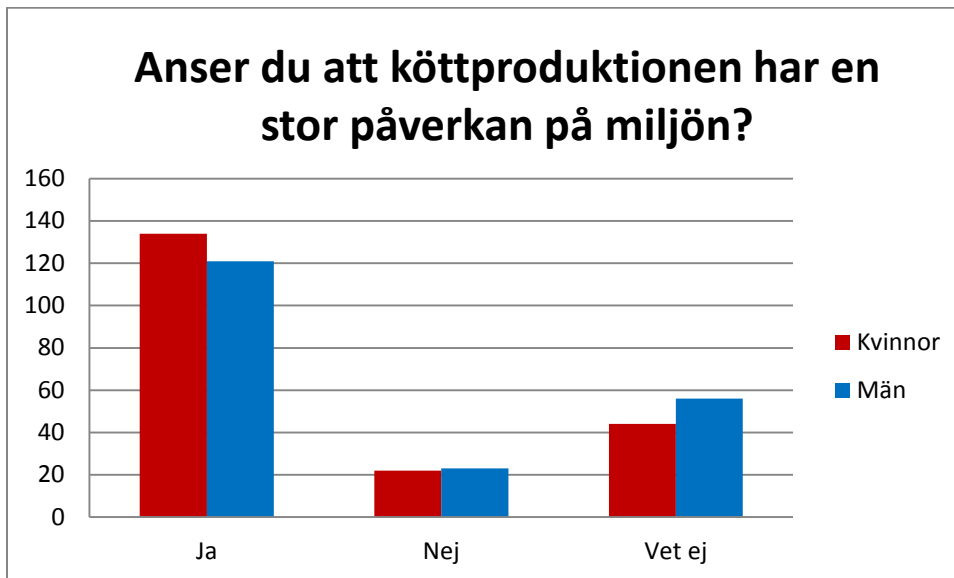
4.0 Resultat av restaurangundersökningen

I undersökningen granskades 21 olika restauranger inom Jönköpings kommun. Resultatet visas nedan i diagrammet. Första spalten visar vilka restauranger som har undersökts. Andra spalten visar vilka restauranger som erbjöd vegetarisk rätt dagligen under vardagarna. Den tredje spalten visar vilka restauranger som serverar vegetariskt dagligen och som serverar olika vegetariska rätter under vardagarna.

Restauranger	Serverar dagligen vegetariska alternativ till lunch	Serverar olika vegetariska rätter varje dag
Anna Gretas	x	
Aqua		
Arken	x	x
Bonarelli Evry		
Bowling Arena		
Brunstorps Wårdshus		
Cezar		
Esters Kök och Bar		
Guvenören	x	x
Hasse på Sjökanalen	x	
Casa Grande		
Lillgården	x	
Kastrullhäxan		
Kock och Bar	x	x
Restaurang Opponenten	x	x
Restaurang Spira	x	
Sajens	x	x
Sesam mat och café		
Sofiehof	x	
Spishällen		
Stockmakaren		

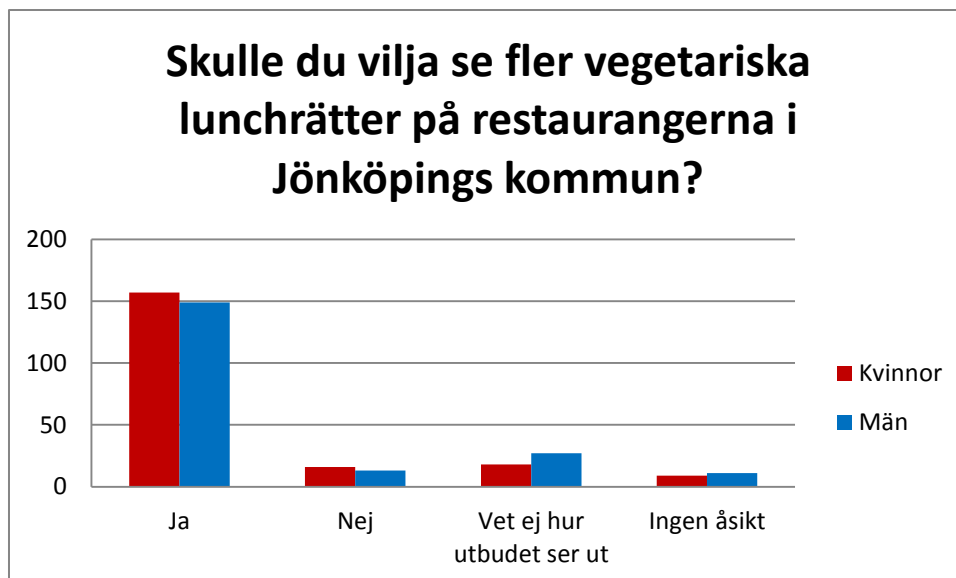
Av de 21 restauranger som deltog i undersökningen så var det tio restauranger som erbjöd vegetariskt alternativ till lunch varje dag. Utav dessa tio så erbjöd fem av restaurangerna olika vegetariska lunchrätter under veckan. Ett par av restaurangerna ovan som inte har fått något kryss har ibland vegetariska alternativ eller har varje dag alternativ, men man får fråga efter det.

4.1 Resultat av enkätundersökningen

Diagrammet ovan visar hur männen och kvinnorna svarade på frågan "Anser du att köttproduktionen har en stor påverkan på miljön". Av 200 kvinnor så svarade 134 (64 %) att man ansåg att köttproduktionen har en stor påverkan på klimatet. Däremot så svarade 22 (11 %) kvinnor att de inte ansåg att köttproduktionen hade någon större påverkan på miljön medan 44 kvinnor (22 %) inte visste. Diagrammet visar även hur 200 män svarade på samma fråga. I enkäten svarade 121 (61 %) män ja, 23 (12 %) har svarat nej och 56 (27 %) män svarade att de inte vet.

Resultatet av undersökningen visar att fler kvinnor än män anser att köttproduktionen har en stor påverkan på miljön. Tittar man däremot på hur många det är som har svarat nej så är skillnaden mellan män och kvinnor väldigt liten. Granskar man dessutom hur många som svarat vet ej så är det fler män än kvinnor som svarat att de inte riktigt vet om köttproduktionen har en stor påverkan på miljön.

I enkätundersökningen ställdes även frågan ”*Skulle du vilja se flera vegetariska lunchrätter på restaurangerna i Jönköping?*”. Diagrammet ovan visar att 157 (79 %) kvinnor och 149 (74 %) män svarade ja. Endast 16 (8 %) kvinnor och 13 (6 %) män svarade nej, att de inte ville se fler vegetariska alternativ. Men 18 (8 %) kvinnor och 27 (14 %) män svarade att de inte riktigt vet hur utbudet av vegetariska lunchrätter ser ut. Här kan man se en liten skillnad mellan män och kvinnor där fler män svarade. När man däremot granskar hur många som inte hade en åsikt om denna fråga så var det 9 (5 %) kvinnor och 11 (6 %) män.

5.0 Diskussion

Om köttkonsumtionen ska minska så är det precis som nämnt tidigare viktigt att vi äter mindre kött. Detta behöver inte betyda att man ska sluta äta kött helt och hållet men det är viktigt att det finns alternativ. Eftersom restauranger har en stor roll i köttkonsumtionen är det viktigt att de kan erbjuda alternativ på deras lunchmeny. Resultatet av enkätundersökningen visar att endast 67 % av kvinnorna och 61 % av männen anser att köttproduktionen har en stor påverkan på miljön. Detta innebär att kunskapen behöver öka. Men en ökad kunskap leder inte direkt till ett förändrat beteendemönster. I enkätundersökningen svarade även 79 % av kvinnorna och 71 % av männen att de gärna hade velat se fler vegetariska lunchrätter på restaurangerna i Jönköpings kommun.

Om restaurangerna ökar sitt vegetariska utbud under luncherna och kunskaperna om köttproduktionens påverkan på miljön ökar är chansen att köttkonsumtionen minskar. En ökad kunskap om köttproduktionens stora miljöpåverkan kan resultera i fler väljer att äta alternativ till kött. Dock så är det viktigt att framhäva att en ökad kunskap bland invånarna och större utbud på restaurangerna i kommunen inte direkt leder till en stor minskning av köttkonsumtionen. För att minskningen ska vara avsevärd så krävs det att man ändrar produktionsmetoderna inom både jordbruket, bearbetningen och distributionen av köttet. (Wallén, 2004). För att nå regeringens mål om en minskning med 30 % av växthusgaser av livsmedel så krävs det att man kombinerar ökad kunskap, effektivare och om möjligt minskade produktionsmetoder och större utbud av alternativ till kött.

6.0 Referenser

Friström, A. (2010, June 10). Ät mindre kött. *Naturskyddsföreningen*. Retrieved November 26, 2013, from <http://www.naturskyddsforeningen.se/sveriges-natur/2010-3/mindre-kott>

Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Natursvårdsverket. (2013). *Hur liten kan livsmedelskonsumtionens klimatpåverkan vara år 2050?* Retrieved from http://www.slv.se/upload/dokument/rapporter/mat_miljo/2013_livsmedelsverket_hur_liten_kan_livsmedelskonsumtionens_klimatpaverkan_vara_2050.pdf

Kött och klimat. (2013, October 29). *Jordbruksverket*. Retrieved October 30, 2013, from <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/begransadklimatpaverkan/kottochklimat.4.32b12c7f12940112a7c800011009.html>

Kött och miljö - Din guide till hållbara måltider. (n.d.). Retrieved from http://www2.naturskyddsforeningen.se/upload/Jordbruk/Nyny_k%C3%B6tt_och_milj%C3%B6_klar.pdf

Wallén, A. (2004). *Environmental Science & Policy* (Vols. 1-7).